

REPORTAGE

GEE'S BEND TREKT OPNIEUW AAN HET KORTSTE EIND

Benzine is in de VS de helft goedkoper dan hier. Maar in Gee's Bend, Alabama is autorijden zo duur geworden dat inwoners het dorp niet meer uitkomen.

In Alabama stokt het leven door de hoge benzineprijs

© rtr

ENERGIE

FREEK STAPS

GEE'S BEND | Transport was nooit het sterkste punt van de inwoners van Gee's Bend. Toen hun voorouders in 1847 van een andere plantage naar hartje Alabama moesten komen, legden ze de 1.100 kilometer te voet af.

Toen hun grootouders in de jaren dertig, tijdens de Grote Depressie, stierven van de honger nadat de katoenprijs in elkaar klapte, had niemand paard en wagen om dit moeras in het diepe zuiden te ontvluchten.

Toen hun ouders, aangemoedigd door Martin Luther King jr., in de jaren zestig naar de overkant van de troebele rivier vol kaaimannen wilden varen om daar hun stemrecht op te eisen, werd het enige vervoermiddel, de veerdienst, opgeheven. De pont vaart pas sinds 2006 weer.

Nu, met de torenhoge benzineprijzen, 'trekken we opnieuw aan het kortste eind', zegt Willie Jean Pettway, een van de inwoners van Gee's Bend voor wie autorijden onbetaalbaar is geworden. Daarmee is de geheel zwarte gemeenschap opnieuw in een isolement terechtgekomen.

Gee's Bend en zijn 750 inwoners passen niet in het beeld van Europeanen die zeggen dat de Amerikanen niet moeten klagen over hoge benzineprijzen. De benzineprijzen aan de pomp ligt in de VS op gemiddeld 0,66 euro per liter. Belgen of Nederlanders betalen ruim het dubbele. Ondanks dit prijsverschil treffen de gestegen olie- en benzineprijzen Amerikaanse consumenten harder in de portemonnee dan de Nederlandse consumenten. Want Amerikanen rijden in benzineslurpende pick-ups.

Openbaar vervoer ontbreekt, de afstanden zijn groot, de auto is daarmee onmisbaar. Op het platteland zijn de wegen bovendien vaak slecht onderhouden, waardoor het benzineverbruik stijgt. En, het belangrijkste, de meeste Amerikanen verdienen minder. Het gevolg is dat van New Mexico,

in het zuidwesten, tot Maine in het noordoosten tientallen miljoenen Amerikanen meer dan een tiende van hun inkomen kwijt zijn aan benzine.

Nergens in de VS is de situatie zo nijpend als in Gee's Bend. Hier zijn de inwoners intussen al een zesde van hun toch al bescheiden inkomsten kwijt aan vervoer. In het dorp waar een gezin gemiddeld omgerekend 10.750 euro per jaar verdient en 40 procent van de inwoners onder de armoedegrens leeft, verandert dat het dagelijks bestedingspatroon ingrijpend.

Aan de rand van de weg staan ongebruikte auto's. Hier een Dodge, daar een Chevrolet en verderop een Ford. Allemaal te duur geworden. Voor dit dorp zijn geen cijfers beschikbaar, maar in heel Alabama werd in het laatste halfjaar 1,5 miljard kilometer minder gereden: een daling met 3,2 procent.

Om een idee te krijgen van het isolement van Gee's Bend, helpt het als je de geografie begrijpt. Het dorp ligt in een kom van de rivier, een natuurlijke barrière op weg naar het volgende gehucht, 7,5 kilometer zuidwaarts. Aan de noordkant van Gee's Bend liggen van slangen vergeven bossen en het dichtstbijzijnde benzinestation ligt drie kwartier rijden verderop. De enige manier om het dorp uit te komen is de tweebaansweg County Road 29.

De enkele automobilist die het zich in Gee's Bend nog kan veroorloven te rijden, stopt bij het huis van Tommy Bendolph. Tommy staat dan op van zijn schommelstoel op de veranda, haalt binnens twee blikjes cola, neemt een dollar in ontvangst. Zo vult hij zijn schamele inkomen aan.

Tommy en zijn vriend Cedric Pettway hebben zelf – het waarom behoeft geen uitleg – geen auto, dus ze moeten gebruik maken van een andere jonge informele economie: dorpsgenoten die tegen betaling naar de winkel rijden. Elke keer weer een moeilijk gesprek. 'Zeg, wat doe je morgen?'

'Nothin.'
'Can I rent me a wheel?'

Dat verandert alles. 'Kan ik je een lift aanbieden?' De twintiger Cedric zit in een rolstoel – auto-ongeluk – maar heeft nog wel gevoel in zijn benen. Hij zou graag een auto hebben, maar dan wel een Honda. Lekker klein. Laag brandstofverbruik. Wat Cedric zegt, merkt de Amerikaanse auto-industrie aan den lijve. De vraag naar grote auto's is nagenoeg stil komen te liggen.

Cher Bendolph is zo iemand die gevoelig is voor dit soort teksten. De economie mocht dan anders willen, de Heer zou haar mobiel houden. Tot ze ontslagen werd en zich bij het legioen van werkloze Benders moest voegen. Werk van de duivel, dacht ze eerst. Ze had haar inkomen immers nodig om haar brandstof te kunnen betalen om naar haar werk te kunnen rijden. Na enige overpeinzing besefte Cher dat het niet de duivel maar God is die de inwoners van Gee's Bend, nee, van de hele VS, aan een beproeving onderwerpt. 'We zijn zondaars, de benzineprijs is ons boetedoen.'

Cher Bendolph moest haar auto verkopen en brengt haar dagen nu door als vrijwilliger in de Pleasant Grove Baptist Church, een kerk aan het einde van een modderpad, op een flinke loopafstand van het dorpscentrum. Op een stormachtige nacht in 1965 maakte Martin Luther King Jr. dezelfde tocht. Hier moedigde hij de Benders aan tot het opseisen van hun rechten – waarop de veerdienst stilgelegd werd.

De kerk verstrekt nu lunchpakketten, overlevingspakketten eigenlijk, aan de kinderen van Gee's Bend. Boterham. Pakje melk. Pakje vruchtensap. Appel. De tieners (de Amerikaanse jeugdwerkloosheid bedraagt nu 20 procent) zitten aan lange tafels te morren over de zompige boterhammen. Cher verheft haar stem. 'Koppen dicht, of anders moeten jullie allemaal naar huis lopen.'

De dorpelingen wonen, op een enkele stacaravan na, in zogeheten 'Roosevelt Houses'. Bordkartonnen huisjes die de gelijknamige president liet bouwen toen hij in de jaren dertig lucht kreeg van de armoede hier. Het was een godsgeschenk, met ruiten van echt glas. Nu verraden de dichtgetimmerde sponningen hoe beperkt de middelen voor onderhoud sindsdien zijn geweest. Voor een woning, onder een boom, zit een man bonen te pellen. Niet voor de verkoop, maar voor zichzelf. Hij wil er niet over

praten. Annette Pettway begrijpt zijn zwijgen. Zij weet hoe het is om een uur te moeten rijden naar het dichtstbijzijnde service station, supermarkt en benzinestation ineen. Pettway vult de tank van haar Ford Explorer niet langer bij, maar gebruikt haar veel kleinere Honda om vervolgens in de winkel geconfronteerd te worden met het noodzakelijke bekknibbel. Vlees is van het menu. 'Papieren borden komen er niet meer in.' Aardewerken servies was ook al boven haar budget. Lonny Pettway is geen directe familie van Annette – de blanke slavenhouder Master Mark Pettway gaf ze allemaal dezelfde achternaam – maar hun problemen zijn vergelijkbaar. Hij heeft wel een auto, maar zijn arbeidsongeschiktheidsuitkering van 760 dollar per maand schiet te kort om nog langer brandstof te kunnen betalen. Lonny moet elke maand naar het ziekenhuis voor een reeks aan klachten. Te veel om op te noemen, zegt hij. Ieder bezoek kost hem 35 dollar aan benzine en daarom heeft hij de dokter overgehaald om nog maar eens per zes weken langs te hoeven komen. Lonny leeft ook ongezonder nu. Kip in plaats van kalkoen. Goedkoper, maar vetter. Een van de tankstations ten noorden van het dorp laat zien dat zelfs het bedrijfsleven de verdrubbeling van de benzineprijs niet zag aankomen. De prijs wordt hier met grote rode plastic getallen op een wit bord weergegeven, '400' en een kleine '9'. Vier dollar en een beetje per gallon (een gallon is 3,8 liter). De '4' is er met een stift voor gezet. Pomphouder William Seales had simpelweg geen grote vier ingekocht, want hij dacht niet dat het ooit zover zou komen. Een drie trouwens ook al niet.

Wat nou als een gallon benzine boven de 5 dollar uitkomt? Komt de rode stift dan weer tevoorschijn? 'Dan sluit ik de tent. Geen klant die dat nog kan betalen.'

© NRC Handelsblad

De man die Vlaanderen groen leerde fietsen

Hugo Bollen kreeg deze week de Groene Pluim van de senioren van Groen!. Hij vormt er het levende bewijs van dat één persoon heel waardevolle dingen voor Limburg kan realiseren, zoals het fietsroutenetwerk.

VAN ONZE MEDEWERKER

PETER DUPONT

AS | Dat de groene senioren tijdens hun Groene Pluimentocht door Limburg in As afstappen bij Hugo Bollen, verrast niet. Groen! Plus wil met de fietstocht enkele Limburgse mensen en organisaties in de bloemetjes zetten voor hun ecologische en sociale verdienste. De voorbije dagen kregen de Hasseltse Straatambassadeurs, sociaal restaurant Klaverij 4, Frans Swartelé van het Alkense kinderrechtenuis en Mathieu en Monique Willems-Dittrich van bioboerderij 't Want-hof in Bilzen ook al een Groene Pluim. De Wulp en Natuurpunt Noord-Limburg volgen.

Met stip in het groene lijstje genoteerd is Hugo Bollen, geestelijke vader van het bekende fietsroutenetwerk, door de luisteraars van Radio 2 ooit verkozen als het 'Achtste Wereldwonder'. Goed voor 1.800 kilometer aan fietspaden, plus heel wat vertakkingen over de rest van Vlaanderen en Nederland. Alleen al in de maand juli trekken de fietspaden 240.000 fietsers.

Niet alleen in naam, maar ook in hart en nieren is Hugo Bollen een echte Limburger. Zeppereenaar, mijnningeener, natuurmens en bescheiden als geen ander. 'Mijn concept van het fietsroutenetwerk ontstond naar analogie met de bewegwijzering in de ondergrondse gangen van de Limburgse mijnen. Het recept: zelf fietsroutes bepalen aan de hand van de knooppunten in een netwerk van autovrije en verkeersluwe fietswegen.'

Zijn verhaal over de aanleiding van zijn geniale idee is stilaan klassiek. Het begon met zijn vrouw. 'Miek was het beu om tijdens het fietsen steevast aan kruispunten te moeten afstappen om de kaart bekijken en weigerde nog om mee te rijden. Daar heb ik

Hugo Bollen stopt in As even bij een van zijn bordjes van het fietsroutenetwerk. © Yorick Jansens

een mouw aan gepast.'

Het was Bollen vooral te doen om de zorg voor natuur en landschap. Hoe meer mensen fietsend hun streek ontdekken, hoe meer hun waardering voor de natuur groeit. En het brengt geld in het bakje: investeringen in het omliggende landschap en in het fietscomfort resulteren bovendien in een groeiend aantal bezoekers, wat leidt tot aantoonbare economische en ecologische effecten. Bollens eerste fietsbordjes rezen in 1995 uit de grond. Een prima voorbeeld is dit voor de Limburgse Reconversie Maatschappij en

bureaus en consultants er zijdelings geld aan verdienden', zegt de ingenieur. 'Politici verstoppden zich vaak achter hen om niet zelf te moeten nadenken.' Bij Hugo Bollen is er geen ellende zoals bij het Land van Ooit of Fenix, maar wel een van de beste projecten van Vlaanderen. 'Met dank aan Steve Stevaert die toen als gedeputeerde in mijn project geloofde. Vrijwel alle andere instanties, van Toerisme Limburg tot de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij, stuurden me wandelen om pas later bij te draaien.'

haar dochter Limburg Sterk Merk: genialiteit uit de hoed van één man. 'Zonder dat allerhande

Natuurinrichtingsproject kapt uitheemse boomsoorten

De Bosvrienden overhandigden minister Hilde Crevits (CD&V) 12.500 handtekeningen tegen de kapwerken in Averbode Bos.

TESSENDERLO/LAAKDAL | Nu het broedseizoen achter de rug is, worden de kapwerken in Averbode Bos & Heide weer opgestart. Natuurpunt kan zo de laatste hand leggen aan de werkzaamheden aan de Turnhoutsebaan in Tessenderlo. Vlaams minister van Leefmilieu Hilde Crevits (CD&V) gaf ook haar goedkeuring voor het verwijderen van *exoten*, uitheemse boomsoorten. Daarmee werd intussen al begonnen.

De uitheemse boomsoorten worden verwijderd, zodat de streek- en plantegroei kan groeien. Daardoor raakt het ecosysteem in de war'. De betrokken overheden en partners kiezen er dan ook voor om de agressieve soorten te verwijderen. 'Op die manier krijgen soorten die typisch zijn voor de streek, zoals eiken, beuken, berken, sporekhouw, lijsterbes en vlier, opnieuw de kans om te groeien. Daardoor verhoogt de natuurlijke rijkdom van de bossen.'

Volgens Manu Vlaeyens van Natuurpunt zijn de eerste resultaten veelbelovend. 'Dit voorjaar doken na meer dan dertig jaar weer bijzondere vogelsoorten als de boomleeuwerik en de nachtzwaluw op. Vennetjes die door het

kappen van dennen en lokale vernatting ontstonden, wemelen bovendien van de libellen, waaronder zeldzame soorten als de *tengere grasjuffer* en de *koraaaljuffer*.'

Toch is lang niet iedereen zo enthousiast over de herinrichtingswerken in Averbode Bos & Heide. Heel wat omwonenden keren zich tegen wat ze de *massale kaalkap* van de dennenbossen noemen. De actievoerders verenigden zich in de actiegroep De Bosvrienden en zetten een petitie op touw. In totaal zetten zo'n 12.500 mensen hun handtekening onder de petitie. Met die handtekeningen trokken De Bosvrienden gisteren voormiddag naar minister Crevits. De *kaalkap* een halt toeroezende vogelsoorten als de boomleeuwerik en de nachtzwaluw op. Vennetjes die door het

Burgemeester wil ook in de week Slim-acties

De burgemeester van Beringen wil ook tijdens de week intense politiecontroles, en niet alleen op alcoholgebruik.

BERINGEN | Volgens burgemeester Marcel Mondelaers (CD&V) komt er sleet op de Slim-acties (Safe Limburg) die in de weekends gehouden worden.

'De automobilisten weten dat er in het weekend geregeld op grote schaal gecontroleerd wordt en passen hun uitgaans- en rijgedrag aan. De voorstanders van de Slim-acties willen de acties nog opdrijven. Dat idee is niet realistisch en contra-productief: als de Slim-acties de pakkans willen verhogen, moet er niet alleen gecontroleerd worden tijdens de weekends. Daardoor verlaagt juist de pakkans, want tijdens de week is er dan geen afdoende controle meer.' Een beter

BREE

Bliksemingslag maakt huis onbewoonbaar

Een woning op de Meeuwerciezel in Bree is onbewoonbaar nadat de bliksem er insloeg. De bliksem sloeg in rond 12.40 uur. Ruiten sprongen stuk en de zekeringen zijn doorgebrand. 'Het huis is onbewoonbaar', zegt brandweerkorporaal Bernard Peeters. De bewoners, een 81-jarige vrouw en haar 52-jarige zoon, raakten door de rook bevangen en kregen zuurstof toegediend. Ze kunnen niet onmiddellijk naar het huis terug, maar kunnen voorlopig terecht bij familie. (ppn)

LANAKEN/ZONHOVEN

85 nieuwe sociale woningen

In Lanaken en Zonhoven komen er 85 nieuwe sociale woningen. Vlaams minister van Wonen Marino Keulen (Open VLD) trekt daar bijna 2 miljoen euro subsidies voor uit.

De sociale bouwmaatschappij Kleine Landeigendom Tongeren plant de bouw van 22 sociale koopwoningen aan de Pannestraat in Lanaken. Minister Keulen injecteert 338.450 euro voor de aankoop van het perceel grond en de infrastructuurwerken.

In Zonhoven plannen de huisvestingsmaatschappij Vooruitzien en het OCMW 63 sociale woningen in de wijk Moenshof, tussen de Kerkbeemdenweg en Moenshof. Het gaat om zeventien huurwoningen (OCMW) en 46 koopwoningen (Vooruitzien). Minister Keulen heeft daarvoor een subsidie goedgekeurd van 1,6 miljoen euro.

De nieuwe woningen zullen alvast het tekort aan sociale woningen in beide gemeenten niet oplossen. Ze zitten allebei ver onder het gemiddelde aantal huurwoningen per gemeente in het Vlaams Gewest. Lanaken heeft met 24.500 inwoners en 9.920 huishoudens amper 235 sociale huurwoningen en appartementen. Dat betekent 2,4 procent, waar het Vlaamse gemiddelde 5,4 procent bedraagt. Zonhoven heeft er slechts 110, goed voor 1,4 procent met bijna 20.000 inwoners en 7.600 huishoudens. (pdp)